

DR. ENTZ BÉLA

1877–1959

Orvostudor, a M. kir. Állatorvosi Főiskolán 1917–1918-ban a kőrbonctan és az általános kőrtan nyilvános rendes tanára, a magyar kőrboncnokok nagy tanítómestere, a Magyar Tudományos Akadémia levelező, majd rendes tagja.

Entz Béla 1877. március 10-én született Kolozsvárott. 1900-ban a budapesti Tudományegyetemen, kitűnő szigorlati eredménnyel, orvosi oklevelet szerzett. Oklevelének megszerzése előtt, már 1899-ben az orvosi kar I. számú kőrbonctani intézetének volt a demonstrátora, majd oklevele birtokában ugyanebben az intézetben tanársegéd, 1912-ben pedig adjunktus lett.

Mint Genersich tanítványa kezdte pályafutását. Dolgozott Paltaufnál (Bécs), Engelnél (Berlin), Joestnál (Drezda), Kittnél (München) és másoknál. Tanszéki szolgálata mellett 1909-től 1918-ig az állami gyermekmenhely proszektora, 1914-ben pedig a Szent István Kórház proszektor-főorvosa lett. Az egyetemen 17 éven át teljesített szolgálatot, miközben 1912-ben a csecsemőkori betegségek kőrbonctanából egyetemi magántanári képesítést nyert. 1916-ban egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet kapott. 1917-ben a M. kir. Állatorvosi Főiskolán a kőrbonctan nyilvános rendes tanára lett, ahol csupán egy éven át működött, mert csakhamar, 1918-ban a pozsonyi M. kir. Erzsébet Tudományegyetemre a kőrbonctan tanárává nevezték ki. Innen került Budapestre, majd 1924-ben

Pécsre. Nyugdíjazásáig (1949) ott tanított, és nemcsak a kórbonctant, hanem a törvényszéki orvostant is előadta. Az 1931/32-es és az 1945/46-os tanévben a pécsi tudományegyetem rektora, az orvostudományi karnak több éven át dékánja és prodeánja volt.

Nyugdíjazása nem csökkentette alkotóerejét. Folytatta a már korábban megkezdett archeopatológiai tanulmányait; a Pécs körüli újkőkorszaki temetők csontvázain észlelhető patológiai elváltozásokkal foglalkozó munkája ezen a téren is úttörő jelentőségű. Mint tanár a legnagyobbak közül való volt. Aki egyszer hallotta kórbonctani demonstrációit, az sohasem felejtette el. Lenyűgöző előadásában, szuggesztív egyéniségének varázsában, humorának csillogásában a kórbonctan legszárazabb fejezetei is érdekessé váltak. Nemcsak kórbonctanra tanított, hanem arra is nevelt, milyen legyen az orvos mint tudós és mint ember. Minden tanítványától a hivatási erkölcs legmagasabb szintjét követelte meg. Kórbonctani és igazságügyi orvostani előadásaiban állandóan kitért az orvostikai vonatkozásokra. Már 1914-ben cikket írt *Hogyan segítsünk a budapesti diáknyomoron?* címmel. Mint tanár az egyetemi Diákjóléti Hivatal elnöke és a Nagy Lajos Kollégium igazgatója volt. A diákság osztatlan szeretetét élvezte.

Entz Béla Pekár Mihállyal együtt nagy nehézségek árán szervezte meg a pécsi egyetemet. A mindig mostohán ellátott intézmény hamarosan az ország egyik legkiválóbb egyetemévé vált. Amikor az 1930-as évek gazdasági krízise idején az egyetemet ismételten meg akarták szüntetni, Entz bátran és szívósan harcolt érte.

Nagy, egész tárgyat felölelő kórbonctani tankönyvét sohasem tudta megjelentetni. Éveken át készült rá, sokat dolgozott rajta, de a könyv megjelenését mindig megakadályozta az egyetemért, tanítványaiért folytatott harc. Számos önálló dolgozata mellett, amelyek a kórbonctan és a kórszövettan körébe tartoztak, főbb munkái voltak: az *Általános kórbonctan*, *A kórbonctan és a kórszövettan alapvonalai*, a *Kórboncolási technika*.

Entz Béla rendkívül széles körű tudományos munkássága hatásában mély és alapvető, a magyar patológia fejlődésére átütő hatású volt. Mintegy 100 tudományos munkájának nagy része a klasszikus magyar kórbonctan legkiemelkedőbb alkotásai közé tartozik. Entz morfológus és elismert nevű patohisztológus volt, különösen az onkológia területén sohasem hagyta el a biztos tárgyi alapot. Foglalkozott a fertőző betegségekkel, az állati paraziták által okozott kórképek (fasciolosis, enterobiosis stb.) kórbonctanának számos kérdésével, az öröklés-tan kórbonctani vonatkozásaival, fejlődési rendellenességekkel, a sebgyógyulással, a daganat kutatás problémáival, csontpatológiai vizsgálatokkal, a lép és a pajzsmirigy megbetegedéseivel, igazságügyi orvostani kérdésekkel. A legelső

között fejtette ki a leukaemia daganatos jellegét. Alapvetők a gümőkór és a syphilis kórbonctanára vonatkozó kutatásai. Alig fedezte fel Schaudinn 1905-ben a Spirochaeta pallidát, Entz már 1906-ban megjelent közleményében pontosan leírta a kórokozó előfordulását a congenitalis syphilisben. 1927-ben megjelent dolgozata a gerontológiai ismeretek gazdag tárháza.

Kórboncnokként tudományának nagy klasszikusai közé tartozott, aki megteremtette a modern kórbonctan alapját. Páratlan volt természettudományi, történelmi, irodalmi, művészeti, filozófiai tudása. Rendkívül sokat tett Pécs kulturális életének fellendítése érdekében.

1947-ben Magyar Köztársasági Érdemrendjével tüntették ki.

Életét végigkísérte az igazságkeresés, ebben nem tántorította el semmiféle fenyegetés vagy mellőzés. Haladó szellemű magatartása, meg nem alkuvó egyénisége minden magyar tudós és orvos számára példamutató.

A kórbonctan nagy tanítómestere Pécsváradon hunyt el hirtelen, 1959. január 14-én.

Irodalom

Benke József: *85 éves a Patológiai Intézet. Pozsony–Budapest–Pécs, 1918–2003.* Alexandra, Pécs, 2003. 299 p.